

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

Кафедра педагогіки і педагогічної майстерності

Назва освітнього компонента	Педагогіка
<i>Нормативний/вибірковий</i>	<i>нормативний</i>
Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Професійна освіта. Комп'ютерні технології
Рік викладання / Семестр / Курс (рік навчання)	2021-2022 / 5 / 3 курс
Викладач	Воровка Маргарита Іванівна
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-m/sklad-kafedri-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-majsternosti/vorovka-margarita-ivaniivna/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=QkYFB8gAAAAJ&hl=uk&oi=ao
Контактний тел.	+380689738792
E-mail	olga_vorovka@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5839
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереди, згідно графіку роботи кафедри педагогіки і педагогічної майстерності. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Педагогіка» з циклу нормативних компонентів посідає провідне місце у загальній системі психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців. Сприяє оволодінню здобувачами основами сучасної педагогічної науки, формуванню у них професійних умінь і навичок, педагогічного мислення і професійних компетентностей. Головне спрямування під час вивчення цього освітнього компоненту – максимально використати творчий потенціал, активність, самостійність і відповідальність здобувачів вищої освіти у процесі засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, формуванні творчої індивідуальності для подальшого здійснення професійної діяльності. Вивчення «Педагогіки» забезпечує можливість майбутнім фахівцям та фахівчиням стати суб'єктами навчально-професійної діяльності, розширює межі педагогічної творчості, пропонує варіативність змісту, завдань і технологій навчання, забезпечує загальнопедагогічну і професійну підготовку до здійснення викладацької діяльності, озброює їх ґрунтовними знаннями теоретичних основ сучасної педагогіки необхідних для організації навчання і виховання в умовах реформування освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компонента «Педагогіка» є: опанування системи знань: загальнометодологічні основи педагогіки; дидактики як теорію освіти і навчання; теорії і практики процесу виховання; управління та педагогічний менеджмент в закладах освіти, професійно-педагогічних колективах; формування педагогічної когнітивної сфери особистості майбутнього фахівця здатного здійснювати освітню діяльність; набуття необхідних загальних навичок та вмій педагога-менеджера, фахівця-організатора навчально-виховного процесу в освітньому навчальному закладі, професійно-педагогічному колективі, що сприяє формуванню необхідної фахової ефективної діяльної та соціально-психологічної сфери особистості; формування досвіду самооцінки і самоаналізу педагогічних явищ і ситуацій, уміння моделювати навчально-виховний процес, сформувати системне педагогічне мислення, професійну самосвідомість.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Педагогіка» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами педагогіки та дидактики сучасної школи; формування умінь і навичок управління в галузі освіти; ознайомлення з технологією навчання та виховання; засвоєння принципів та підходів до організації сучасної освіти; розвиток та формування педагогічного мислення, основних принципів культури спілкування.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність застосовувати теоретичні положення педагогіки та психології у професійній діяльності в професійно-технічних навчальних закладах.

ФК 4. Здатність обирати та використовувати сучасні форми, методи і засоби навчання, організовувати самостійну навчальну роботу учнів/слухачів ПТНЗ, виконувати виховну роботу.

ФК 5. Здатність обґрунтовано визначати зміст і обсяг навчального матеріалу для аудиторної та самостійної роботи учнів/слухачів ПТНЗ.

ФК 6. Здатність планувати, контролювати, оцінювати та аналізувати результати навчання учнів/слухачів ПТНЗ.

ФК 8. Здатність використовувати техніки активізації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів/слухачів.

ФК 10. Здатність ідентифікувати та вирішувати проблеми, які виникають у процесі розвитку особистості фахівця під час навчання та професійної діяльності.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 2. Уміння самостійно здобувати систематичні знання в галузях професійної освіти та комп'ютерних технологій, осмислювати і робити обґрунтовані висновки на основі аналізу літературних джерел та експериментальних даних.

ПРН 5. Здійснення професійної комунікації, розуміння співрозмовників, психологічний вплив у процесі комунікації, адекватне розуміння вербальних і невербальних комунікативних сигналів, здатність долати комунікативні бар'єри.

ПРН 7. Знання системи загальних норм моральної поведінки людини та групи людей, етичних принципів, розуміння професійної моралі.

ПРН 8. Знання теоретичних положень педагогіки та психології професійної освіти, вимог освітнього законодавства, стандартів освіти, професійних стандартів, нормативної документації навчальних закладів.

ПРН 9. Знання сучасних методів організації аудиторних і позааудиторних занять, виховної роботи у професійно-технічних навчальних закладах.

ПРН 11. Уміння визначати зміст і обсяг аудиторних занять та самостійної роботи учнів/слухачів.

ПРН 12. Уміння використовувати сучасні форми, методи і засоби навчання, техніки активізації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів/слухачів в навчально-виховному процесі ПТНЗ.

ПРН 13. Знання теоретичних основ планування, контролю, оцінки та аналізу результатів навчання учнів/слухачів та уміння використовувати їх у навчально-виховному процесі ПТНЗ.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Кількість годин	18	40	62

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання
- Не допустимо порушення академічної доброчесності під час виконання різних видів робіт.
- Дотримуватись Кодексу академічної доброчесності МДПУ імені Богдана Хмельницького https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akadem-dobrochesnosti_2020.pdf та Положення про академічну доброчесність https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/akademichna-dobrochesnist_2020.pdf.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1						
Загальні основи педагогіки та теорія виховання						
6	Тема 1. Педагогіка-наука про виховання людини. Предмет і завдання педагогіки.	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 4, 6, 8, 10, 12, 15, 16. Д.: 2, 5. І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль
6	Тема 2. Логіка і методи педагогічних досліджень.	Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 4, 6, 8, 10, 12 Д.: 2, 5. І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль

2	Тема 3. Розвиток, формування, соціалізація і виховання особистості.	Самостійна робота – 2 год	О.: 4, 6, 8, 10, 12, 15, 16 Д.: 2, 5. І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль
6	Тема 4. Сутність процесу виховання. Закономірності та принципи виховання.	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 1, 2, 3, 6, 9, 15, 16. Д.: 2, 5 І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль
6	Тема 5. Методи виховання.	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 1, 2, 3, 6, 9, 15, 16. Д.: 2, 5 І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль
6	Тема 6. Організаційні форми виховної роботи.	Семінарське заняття – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	О.: 1, 2, 3, 6, 9, 15, 16. Д.: 2, 5 І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль
8	Тема 7. Зміст процесу виховання.	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття – 4 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 1, 2, 3, 6, 9, 15, 16. Д.: 1, 2, 5, 6, І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль
6	Тема 8. Основи сімейного виховання. Взаємодія закладу освіти, сім'ї і громадськості у виховному процесі.	Самостійна робота – 6 год	О.: 1, 2, 3, 6, 9, 15, 16. Д.: 2, 5 І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Перший періодичний контроль
4	Тема 9. Проблеми теорії виховання..	Самостійна робота – 4 год	О.: 1, 2, 3, 6, 9, 15, 16. Д.: 2, 5. І.: 1, 2, 3, 7, 8, 11,	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання.	5	Перший періодичний контроль

			12	Практичні завдання		
БЛОК 2						
Дидактика та основи педагогічної майстерності						
6	Тема 10. Процес навчання, його структура	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 4, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 22, 23 Д.: 5, 9, 10 І.: 4, 5, 6, 10, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
6	Тема 11. Зміст освіти. Закономірності та принципи навчання .	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 22, 23 Д.: 5, 9, 10 І.: 4, 5, 6, 10, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
6	Тема 12. Загальні методи та засоби навчання.	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 22, 23 Д.: 4, 5, 7, 8, 9, 10 І.: 4, 5, 6, 10, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
6	Тема 13. Форми організації навчання.	Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 4 год	О.: 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 22, 23 Д.: 4, 5, 7, 8, 9, 10 І.: 4, 5, 6, 10, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
8	Тема 14. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Проблеми сучасної дидактики.	Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 6 год	О.: 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 16 Д.: 4, 5, 7, 8 І.: 4, 5, 6, 10, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
6	Тема 15. Структура педагогічної майстерності.	Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 4 год	О.: 17, 18, 19, 20, 21 І.: 4, 5, 6, 10, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові	5	Другий періодичний контроль

				завдання. Практичні завдання		
8	Тема 16. Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 4 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 17, 18, 19, 20, 21 Д.: 8 І.: 7, 8	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
6	Тема 17. Педагогічна техніка.	Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 4 год	О.: 17, 18, 19, 20, 21 І.: 7, 8	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
8	Тема 18. Культура педагогічного мовлення.	Семінарське заняття - 4 год. Самостійна робота – 4 год	О.: 17, 18, 19, 20, 21 І.: 7, 8	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль
4	Тема 19. Педагогічні конфлікти, їх види і причини виникнення.	Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 17, 18, 19, 20, ... 21 Д.: 8 І.: 7, 8	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	55	Другий періодичний контроль
6	Тема 20. Безбар'єрне та недискримінаційне освітнє середовище.	Лекційні заняття – 2 год. Семінарське заняття - 2 год. Самостійна робота – 2 год	О.: 17, 18, 19, 20, 21 І.: 7, 8, 12	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. Творчі, тестові завдання. Практичні завдання	5	Другий періодичний контроль

7.2. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Блок 1	
Тема. Педагогіка-наука про виховання людини. Предмет і завдання педагогіки.	Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. Предмет педагогіки та її головні функції. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук.
Тема. Суть процесу виховання. Закономірності і принципи	Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання.

виховання.	Закономірності і принципи виховання.
Тема. Методи виховання.	Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання: методи формування свідомості особистості; методи формування досвіду суспільної поведінки і діяльності; методи стимулювання поведінки і діяльності вихованців; методи контролю і аналізу ефективності виховного процесу.
Тема. Зміст процесу виховання.	Поняття про зміст виховання. Проблема змісту виховного процесу у закладах освіти. Характеристика основних напрямків змісту виховання (моральне, естетичне, етичне).
Блок 2	
Тема. Процес навчання, його структура.	Сутність процесу навчання. Функції процесу навчання. Структура навчального процесу. Поняття процесу. Структура професійно-педагогічної діяльності.
Тема. Зміст освіти Закономірності та принципи навчання.	Зміст освіти, її основні компоненти. Теорії формування змісту освіти. Удосконалення змісту освіти в закладах освіти. Навчальні плани і програми. Підручники і посібники. Зовнішні та внутрішні закономірності. Принципи і правила навчання, їх характеристика та шляхи реалізації у сучасній школі.
Тема. Загальні методи та засоби навчання.	Поняття про метод і прийом навчання. Сутність і зміст методів навчання. Характеристика методів навчання на основі зовнішніх форм їх прояву: словесні методи навчання; наочні методи навчання; практичні методи навчання. Характеристика методів навчання за типом пізнавальної діяльності (внутрішня психологічна сторона). Характеристика методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю і самоконтролю в навчанні.
Тема. Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	Особливості, функції педагогічного спілкування. Педагогічне спілкування як діалог. Структура педагогічного спілкування. Спільні педагогічного спілкування. Моделі спілкування та установка педагога.
Тема. Безбар'єрне та недискримінаційне освітнє середовище.	Законодавчо-правове підґрунтя щодо створення безбар'єрного та недискримінаційного освітнього простору. Поняття про безбар'єрне освітнє середовище. Дискримінації у закладах освіти та шляхи її подолання.

7.3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Теми семінарських занять	Зміст практичних занять
Блок 1	
Тема. Педагогіка-наука про виховання людини. Предмет і завдання педагогіки.	Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. Предмет педагогіки та її головні функції. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук.
Тема. Логіка і методи педагогічних досліджень.	Методологія педагогіки і її рівні. Наукові дослідження – шлях до вирішення проблем педагогіки. Основні елементи педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм. Методи педагогічного дослідження і їх класифікація. Методика педагогічного дослідження.
Тема. Суть процесу виховання. Закономірності і принципи виховання.	Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Закономірності і принципи виховання.
Тема. Методи виховання.	Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання: методи формування свідомості особистості;

	методи формування досвіду суспільної поведінки і діяльності; методи стимулювання поведінки і діяльності вихованців; методи контролю і аналізу ефективності виховного процесу.
Тема. Організаційні форми виховної роботи.	Позаурочна діяльність у закладах освіти. Поняття позакласної і позашкільної роботи. Форми організації позакласної і позашкільної роботи, масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи, їх характеристика.
Тема. Зміст процесу виховання.	Поняття про зміст виховання. Проблема змісту виховного процесу у закладах освіти. Характеристика основних напрямків змісту виховання (моральне, естетичне, етичне).
Блок 2	
Тема. Процес навчання, його структура.	Сутність процесу навчання. Функції процесу навчання. Структура навчального процесу. Поняття процесу. Структура професійно-педагогічної діяльності.
Тема. Зміст освіти. Закономірності та принципи навчання.	Зміст освіти, її основні компоненти. Теорії формування змісту освіти. Удосконалення змісту освіти в закладах освіти. Навчальні плани і програми. Підручники і посібники. Зовнішні та внутрішні закономірності. Принципи і правила навчання, їх характеристика та шляхи реалізації у сучасній школі.
Тема. Загальні методи та засоби навчання.	Поняття про метод і прийом навчання. Сутність і зміст методів навчання. Характеристика методів навчання на основі зовнішніх форм їх прояву: словесні методи навчання; наочні методи навчання; практичні методи навчання. Характеристика методів навчання за типом пізнавальної діяльності (внутрішня психологічна сторона). Характеристика методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю і самоконтролю в навчанні.
Тема. Форми організації навчання.	Поняття про форми організації навчання. Урок – основна форма організації навчання. Типологія уроків. Дидактична характеристика основних структурних елементів уроків різних типів. Інші форми організації навчання (лекція, семінар, конференція, практичне заняття, лабораторна робота, екскурсія, консультація, домашня робота, самостійна робота тощо).
Тема. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.	Суть і завдання контролю у навчальному процесі. Основні принципи контролю знань. Види контролю знань. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Критерії норми оцінки.
Тема. Структура педагогічної майстерності.	Поняття: «педагогічна майстерність», «педагогічна творчість». Структура педагогічної майстерності. Елементи педагогічної майстерності. Методи педагогічного прогнозування та рівні педагогічного передбачення.
Тема. Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	Особливості, функції педагогічного спілкування. Педагогічне спілкування як діалог. Структура педагогічного спілкування. Спільні педагогічного спілкування. Моделі спілкування та установка педагога.
Тема. Педагогічна техніка.	Поняття педагогічна техніка. Компоненти внутрішньої та зовнішньої техніки. Шляхи оволодіння педагогічною технікою.
Тема. Культура педагогічного мовлення.	Поняття культура мовлення, техніка мовлення. Особливості, форми та комунікативні якості педагогічного мовлення. Функції педагогічного мовлення.

Тема. Педагогічні конфлікти, їх види і причини виникнення.	Сутність, джерела, причини, функції і класифікації конфліктів. Основні суперечності і конфлікти в системі освіти. Структура, сфера, динаміка педагогічного конфлікту. Інформаційні моделі конфліктної ситуації.
Тема. Безбар'єрне та недискримінаційне освітнє середовище.	Дискримінація у закладах освіти та шляхи її подолання. Прихований навчальний план. Недискримінаційний освітній контент.

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема. Педагогіка-наука про виховання людини. Предмет і завдання педагогіки.	Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі.
Тема. Логіка і методи педагогічних досліджень.	Документація і оформлення результатів дослідження. Характеристика окремих методів педагогічного дослідження.
Тема. Розвиток, формування, соціалізація і виховання особистості.	Розвиток і формування особистості як педагогічна проблема. Напрямки і фактори розвитку, їх взаємозв'язок.
Тема. Суть процесу виховання. Закономірності і принципи виховання.	Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми. Перевиховання, його функції, етапи і принципи. Результати процесу виховання, їх виявлення. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.
Тема. Методи виховання.	Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання у сучасному освітньому закладі.
Тема. Організаційні форми виховної роботи.	Характеристика окремих форм виховної роботи. Пошуки нових форм позакласної виховної роботи. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи.
Тема. Зміст процесу виховання.	Характеристика основних напрямків змісту виховання (розумове, трудове, правове). Особливості змісту виховання у школах зарубіжних країн. Шляхи реалізації змісту виховання.
Тема. Основи сімейного виховання. Взаємодія закладу освіти, сім'ї і громадськості у виховному процесі.	Становлення та розвиток сім'ї як суспільного інституту. Традиційні шляхи сімейного виховання в Україні як педагогічна система. Співпраця педагогічного колективу, батьків, громадськості у виховному процесі.
Тема. Проблеми теорії виховання.	Планування роботи класного керівника / куратора. Спільна виховна робота закладів освіти, сім'ї та громадськості. Дитячі та молодіжні організації міста, сутність їхньої діяльності.
Тема. Процес навчання, його структура.	Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Основні види навчання.
Тема. Зміст освіти. Закономірності та принципи навчання.	Види освіти, особливості повноцінних знань. Зміст освіти в зарубіжній школі. Вдосконалення змісту освіти відповідно до вимог Закону України "Про освіту". Характеристика навчальних планів, програм і підручників (за фахом) сучасної школи.
Тема. Загальні методи та засоби навчання.	Проблема класифікації методів навчання. Проблема вибору методів навчання. Засоби навчання.
Тема. Форми організації навчання.	Підготовка до заняття, самоаналіз його результатів. Шляхи підвищення ефективності форм навчання.

Тема. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти	Диференційоване навчання в закладах освіти. Проблема навчання, аналіз причин неуспішності та шляхи їх подолання.
Тема. Структура педагогічної майстерності.	Риси творчого вчителя. Історична складова процесу розвитку педагогічної майстерності і творчості педагога. Шляхи формування педагога-майстра.
Тема. Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	Переконання і навіювання у процесі комунікації. Культура слухання. Бар'єри і ускладнення у процесі комунікації.
Тема. Педагогічна техніка	Шляхи оволодіння педагогічною технікою. Технологія аутогенного тренування.
Тема. Культура педагогічного мовлення.	Функції педагогічного мовлення. Гігієнічні правила запобігання мовним вадам.
Тема. Педагогічні конфлікти, їх види і причини виникнення.	Конфлікт у взаємодії між суб'єктами освітнього процесу. Міжособистісні конфлікти у педагогічному колективі.
Тема. Безбар'єрне та недискримінаційне освітнє середовище.	Дискримінація у закладах освіти та шляхи її подолання. Прихований навчальний план. Недискримінаційний освітній контент.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання: Усне опитування; письмовий контроль; тестовий контроль; контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе), підсумковий семестровий контроль (залік).

Форми контролю: фронтальна, групова, індивідуальна, комбінована.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до положення «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль, для якого використовується національна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне (лабораторне, семінарське) заняття в академічний журнал.

Метод контролю результатів навчання	Критерії
Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме

	<p>20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{\text{ср}}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{\text{ср}}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $\text{ПК} = (X_{\text{ср}}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{\text{ср}} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $\text{ПК} = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $\text{КТ} = \text{ПК} + \text{ПКР} = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Здобувач має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем вивчення дисципліни є недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.</p> <p>Підсумковим контролем у п'ятому семестрі – залік: $\text{Залік} = \text{КТ1} + \text{КТ2}$</p>
<p>Поточний на (відповідь практичному занятті)</p>	<p>5 балів: студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішує усі тестові завдання. Здатний виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формулювати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>4 бали: студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але під час відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішує більшість тестових завдань. Здатний виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями, однак може припускати окремі несуттєві помилки.</p> <p>3 бали: студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішує половину тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків</p> <p>2 бали: студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>

Поточний контроль (реферат, есе, презентація)	Сумарно – 5 балів: 1 бал – відповідність змісту обраній темі 1 бал – логічна структурованість матеріалу, ґрунтовність, повнота і критичність аналізу літератури з теми реферату 1 бал – успішність виконання завдання, глибина аналізу зібраного фактичного матеріалу 1 бал – літературне, технічне й естетичне оформлення роботи 1 бал – публічний захист роботи
Поточний контроль (самостійна робота)	5 балів: Розподіл балів, як за відповідь на практичному занятті. Бали за індивідуальні завдання нараховуються аспіранту лише при успішному їх виконанні. Вони додаються до суми балів, набраних аспірантом за поточну навчальну діяльність.
Поточний контроль (підсумкове тестування)	5 балів 1 бал за кожен правильну відповідь на кожне з тестових завдань
Періодичний контроль (ПМК)	30 балів 5 балів за кожне з 4 завдань (розподіл балів за кожне завдання, як за відповідь на практичному занятті); десять тестових завдань: один бал за правильну відповідь.
Підсумковий контроль	100 балів: 20 балів – поточне оцінювання 30 балів – ПМК

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник. К. : Вища школа, 2005. 180 с.
2. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навч. Посібник. Харків: «ОВС», 2002. 400с.
3. Мельничук С.Г. Педагогіка (Теорія виховання): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Слово, 2012. 285 с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. 1999 р. 350с.
5. Мухіна С.А., Соловійова А.А. Нетрадиційні педагогічні технології у навчанні. – К.: Академія, 2012. 123 с.
6. Нова українська школа: Порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
7. Пехота О. М., Кітенко А. З., Лаборський О. М. Освітні технології. К.: АСК, 2010. 225 с.
8. Пономарьова Г., Репко І., Одарченко В. Практикум з педагогіки: навч. посібник. Харків: ТО Ексклюзив, 2017. 243 с.
9. Теорія і методика виховання: Навч. посіб. / Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. К., 2008. 415 с.
10. Україна. Закони. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Режим доступу: <http://www.vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-provyschu-osvitu>
11. Україна. Закони. Про освіту [Електронний ресурс]: закон: [прийнято Верх. Радою України від 05.09.2017 р.]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2145-19
12. Україна. Конституція (1996). Конституція України : офіц. текст. К.: Преса України, 1997. 80 с.
13. Україна. Президент. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] : указ президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

14. Україна. Президент. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]: указ президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru/documents/15828.html>
15. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. Посібник. К.: Академвидав, 2014. 456 с.
16. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. К.: Либідь, 2002. 560 с.
17. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навчальний посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
18. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Укл. В.В.Молодиченко, Н.А. Молодиченко, Л.І. Кучина, М.І. Воровка. – Мелітополь, 2009 – 185 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1.4/18–Г–2479.1 від 03.12.2008 р.)
19. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / Е.І. Федорчук, Т.І. Конькова, В.В. Федорчук, В.О. Заремба; За заг. ред.. Е.І. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – С. 84.
20. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І.А.Зязюн, Н.Г.Базилевич, Т.Г.Дмитренко та ін.; За ред.. І.А.Зязюна. – К.: Вища школа, 2006.
21. Твердохліб Т. С. Педагогічна майстерність класного керівника в організації виховної роботи: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В.І. Лозової. Харків: ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2017. 154 с.
22. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
23. Професійна педагогіка : Підручник / Авт. : О. В. Грабовський, Л. В. Коломієць, О. С. Савельєва, А. В. Семенова, В. Ф. Яні; за заг. ред. А. В. Семенової. – Одеса : Бондаренко М. О., 2020. – 575 с.

Допоміжна:

1. Березюк О.С. Етнопедагогіка: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 172 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2-кн. - Кн.1.: Особистісно орієнтований підхід. Теоретико-технологічні засади. К.: Либідь, 2003.
3. Воровка М.І., Проценко А.А. Педагогічна практика як засіб формування професійної майстерності учителя в умовах реформування освіти // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / [редкол.: А Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя : КПУ, 2020. – Вип. 69. – Т.2 – С. 57-61.
4. Воровка М., Онипченко О. Функціональний взаємозв'язок рольових, дидактичних та ділових ігор. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. 2021. Вип. 41. Том 1. С.96-100 *Фахове видання*
5. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1995. 237 с.
6. Матящук В.П. Сучасне патріотичне виховання в школах України. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 384 с.
7. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: АСК, 2004
8. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри, - К., 2004.
9. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. – Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2014. – 534 с.
10. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. – Харків, 2016. – 260 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://learnlifelong.net/news/1066/innovatsiyniy-instrument-dlya-osvityan> Інноваційний інструмент для освітян Онлайн-платформа неформальної освіти

2. <https://imzo.gov.ua/> Інститут модернізації змісту освіти Сайт державної наукової установи містить матеріали щодо наукового і навчально-методичного забезпечення модернізації змісту освіти, процесу виховання, розвитку та соціалізації особистості.
3. <http://nus.org.ua/> Нова українська школа Проект створений ГО «Смарт Освіта» у партнерстві з Міністерством освіти і науки України для комунікації реформи «Нова Українська Школа»
4. <http://osvita.ua/> Освіта.ua Провідний освітній медіа-ресурс, на якому публікуються новини, статті, аналітика та експертні погляди.
5. <http://navigator.rv.ua/index.php> Освітній навігатор. Інформаційно-освітнє середовище на допомогу педагогам, учням і батькам: інформація з мережі Інтернет, каталог веб-посилань на ресурси освітньої тематики, кращий досвід педагогів та дослідницькі роботи учнів регіону.
6. <https://mon.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;
7. <http://nbuv.gov.ua/> - Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
8. <https://dnpb.gov.ua/ua/> - Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;
9. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
10. <http://ostriv.in.ua/> - Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»
11. <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> - Нова українська школа
12. <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789> - Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі: Указ Президента України від 25.05.2020 № 195/2020 //